

gnata, & cæde adversariorum elatus, suos in arma, & apertum discrimen objiciebat; multi utrimque cadebant, plures de exercitu Pontificio occisi. Passarinus terga obvertit, protinusque Moguntiam contendit. Fugientes constanti impetu pars Vicecomitum cedebat; non multi ad prædam accurrebant. Marcus suos pugnando fessos, tum dulcedine luci incompósitos discurrere conspicatus clamat: Abjicite prædas, ad ordinem quisque suum revertatur; spolia dimittite; vicinus est hostis, qui facile reparatis viribus dissipatos opprimeret. Protinus in Castellum propinquum, cui Decimo (a) cognomen est, cum equitatu victore se recipit, campestri in loco ingens præda relinquitur; postera die propinqui rustici, & voluntarii Milites de circumvicinis locis, spoliaderelicta asportavere. In ea pugna Passarinum animosum, atque strenuum Marcus palam testatus fuit. Hac clade accepta, qui Moguntiam cum præsidio tenebant, eos fere omnes Oppido ejiciunt, qui Gibellinæ Factionis censebantur; ita complures in exilium aguntur. Interea Galeatius ne Exercitus relangueretur, neve Socii, qui auxilio venerant, ceu hostis debellatus foret, dilaberentur, Vicum, cui Cayrate nomen est, invadit, atque per vim obtinet; eos fere omnes, qui in præsidio loci erant, partim occidit, alios captivos abduxit. Mox anno insequente per mensem Februarium Abduam versus cum exercitu profectus, & Vaprium (b), hoc Vico nomen est, in citioriori ripa postum invadit. Communiverant locum imposito hoste, pontem super fluvium fabricaverant copiarum duces, ut tutò commeari possent, si qui frumentum, & commeatu victui necessaria Moguntiam comportarent. Robertus, & Henricus à Flandria cum ingenti multitudine à Moguntia progrediuntur, ut Galeatio se opponerent, & à Vico repellerent. Ita ab utraque parte multi coiverant, plures in exercitum Pontificium. In conspectu utriusque cum venissent, Galeatius, cognito quòd Raimundus Vaprium de toto fere præsidio eo consilio denudaverat, ut si acie dimicandum esset, plus copiarum secum haberet, strenuos aliquos clam submisit, qui Vaprium expugnant, atque succenderent. Raimundum, & qui cum eo erant, ignes inopinatus mirum in modum terrefecerunt. Ideo consternati, ingentique pavore perculsi, statim tamen prælium ineunt: ductores ipsi primi in hostes investiti, animos, & vires his addebant, quos inopinatus ignis consternerat. Jam intolerabilis Vicecomitis impetus erat; vix sustineri instantes poterant, terga Pontificii dedere; cædes ingens facta est; sed haud pauciores in ripis Abduæ occubuerunt; namque diffugientes, Vicecomes infestabatur, & quum ad fluvium pervenissent, ne ab insequenti hoste trucidarentur, se in profluentem conjiciunt; ita undis obruti plurimi perierunt. Symon Turrianus dum Abduam equo vectus transit, submergitur. Henricus à Flandria vulneratus. Tradit Bonincontrus (c), qui dum acies confingerent, Moguntia tunc erat, cum in prato ante portam, qui relictis præsidio Oppidi erant, armis instructi in aciem, & velut ad pugnam parati, sive, ut recognitione facta, fortiores, & alacriores in defensione Oppidi starent, sive suis, si in prælio succubuissent,

A opem aliquo modo afferrent, aves, quæ Moredulæ dicuntur, gregatim advolantes bifariam divisæ per viam, quæ Mediolanum vergit, hostilem in modum in conspectu omnium confligere, & diutius rostro, atque alis se invicem verberare. Obstupebant, qui aderant eo prodigio; namque non prius quievere acies, quàm pars, quæ à meridiana Regione pervolabat, eas omnes, quæ adversus erant, in totum fudit, atque fugavit. Victæ super Turres, at victrices arbores, & recta Oppidi confedere, adeoque dissipatæ sunt, ut non gregatim, sed disjectæ confisterent. Cæterum grex victor prato imminerebat, & velut præ lætitiaplaudens flexus in aère peragebat; ita unam fere horam decertarunt. Ex quo prodigio ex his, qui spectaverant, fuere qui in Oppidum reversi affirmarunt: eo signo prostratos esse Ecclesiasticos ductores, vicisque Vicecomitem. Victor Galeatius Raimundum, & complures captivos Mediolanum misit. Memorabilis est illa victoria, qua, ut Franciscus Petrarca scribit, Factio Pontificia gravissimâ clade affecta est, neque deinde reparare exercitum, aut reassumere vires adversus alteram Factionem valuit. Qui hoc eventum Deum Omnipotentem his fuisse, qui justius arma tractarent, & Martyrem (d) novum, ut religiosus Pater se vidisse nunciaverat, pro Galeatio, & salute Civitatis fecisse, dicebant id non immeritò; neque enim sine favore Numinum, & ope cælesti Galeatius viribus, & numero pugnantium longè impar, cum fere cuncta vicina infestahaberet, non tantum restitit adversariis, sed eos penè occisione debellavit. Pugnat per Regno, & salute Patriæ Galeatius. Conjuraverat ad excidium Urbis nobilissimæ, atque opulentissimæ Pontifex, Pontificiæ Factionis Principes, peregrinæ, & feræ gentes exitio imminerebant, pergrassante ira, & injuriis, ac damnis læcessiti, non utri imperarent, sed utri essent, odio inexpiabili in armis erant omnia fortiter passuri, modò Urbem evertissent, inquam convenerant, ut victrici gente post hac tuti, & incolentes domi vivere possent. Ab hac victoria Galeatius vicina Oppida, Vicos, & Castella, quæ partis inimicorum fuerant, recipere constituit; Marcumque fratrem parti copiarum præfecit, ut is excursionibus, & crebris populationibus pervastaret. Cuncta vastabat, Vicos improvulus, & inexpectatus expugnat, & diripit, ac succendit. Magnitudine damnorum, & metu gravioris mali conterriti coloni, relictis domibus aufugiunt, quos persequutus Marcus ingentem cædem edebat. Cayrate, Vaprium, & Vicummeratum obtinuit, & fere omnia Abduæ conterrina: fluvium deinde transgressus, insulam Fulcheriam, quam nunc Glaram Abduæ dicunt, & circumvicina loca in jus & imperium redegit. Cæterum ubi nunciatum fuit Moguntia, profligatum esse Pontificium exercitum, qui eam custodiebant, de exitu rerum suarum consultantes, populares, & mercenarii peregrini, magna pars noctu profugere. Patriarcha Aquilejensis in Oppido remansit, de loco tamen cogitans, in quem profugeret, & arma adversariorum evitaret; inceserat enim metus corda eorum, qui cum eo erant: profectò una erat trepidantium vox:

(a) Vulgò Deso.

(b) Vulgò Vavero.

(c) Bonincontrus Moriggia, qui Madoctienfes scripsit Annales.

(d) Sanctum scilicet Petrum Ord. Prædicatorum.